

PROJEKT TERVEZŐ LAP

1. A projekt neve: Alsó tagozatból felső tagozatba való átmenet segítése

2. A projekt átfogó célja:

A projekt általános céljának megfogalmazása.

Az alsó tagozatból a felső tagozatba való átmenet sokféle problémája közül különös figyelmet kell szentelni az írás, az olvasás, a számolás, az anyanyelvi ismeretek, valamint a gondolkodási készségek elsajátítására. Kis iskola révén a felsős nevelők letanítanak az alsó tagozatba, így a felső tagozatba lépő gyermekeknek nem idegenek a felsős tanárok. Az eltérő módszerek, a tanulásban való feltételezett nagyobb önállóság mégis megkövetelik, hogy erre az aló- és felső tagozat közötti átmenetre is jobban odafigyeljünk. A projekt lehetővé teszi, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók kiemelt figyelmet kapjanak.

3. A projekt konkrét célkitűzései:

- Az íráskészség gyakorlatban használható szintre való fejlesztése a 4. évfolyam végére minden tanulónál.
- A felső tagozaton szükséges minimális szintű olvasáskészség kifejlesztése minden tanulónál.
- Az optimális szintű elemi számoláskészség fejlesztése a 4. évfolyam végéig minden tanulónál.
- Az alsó és felső tagozatban tanító tanárok munkájának még hatékonyabb összehangolása.

4. Helyzetleírás

Az iskola első éveinek a későbbi tanulás szempontjából meghatározó szerepük van. Ennek a szakasznak a feladata azoknak az alapvető készségeknek és képességeknek a kifejlesztése, amelyek minden későbbi tanulás alapjául szolgálnak. Ekkor dől el a tanuláshoz való alapvető viszony, kialakulnak a tanulási szokások, az iskolával, a tantárgyakkal kapcsolatos attitűdök. A kezdeti siker vagy kudarc nagymértékben befolyásolja a motivációt, a tanulók énképet, jövőképét, életcéljait. A tanulók évfolyamokba sorolása naptári életkor szerint történik, az azonos évjáratba tartozó gyermekek közötti fejlettségbeli különbségek szélsőségesen nagyok.

A kompetenciaalapú pedagógia alapvető feladatának tekinti a rendszeres, az optimális elsajátítást szolgáló, folyamatos fejlesztést. A csoportos, tevékeny tanulás, tanulássegítés rendszeres alkalmazásával a pedagógusok és a tanulók olyan eszközrendszerrel dolgozhatnak, amelyek jó alapot adnak a sikeres munkához.

Az alsó tagozatból kilépő tanulókat fel kell készítenünk a felső tagozat követelményeire, ebben mind az alsós, mind a felső tagozatos nevelők segítenek. Ennek érdekében a legfontosabb három alapkompétencia területre kell irányítani a figyelmünket.

- A rajzoló- és íráskészség (amelynek elsajátítása a 2. évfolyam végéig a súlyos diszgráfias esetek kivételével mindenkinben befejeződik) nagy figyelemkoncentrációval működik, és nagyon időigényes. Ezért amikor az írást gyakorlati célra kell használni, a rajzoló íráskészség összeomolhat, az írás alig olvasható ákombákomává válhat. A 3. évfolyamon a tanulók mintegy felének optimális szintű a rajzoló íráskészsége, amely az 5. évfolyamon visszaeshet.

- Azok a tanulók, akiknek a 4. évfolyam végére csak kezdő szintű az olvasáskészségük, az 5. évfolyamon lelassulhat a fejlődésük, olyannyira, hogy megrekedhetnek ezen az előkészítő szinten. Részletesebb elemzés nélkül is megállapítható, hogy az alsó tagozat nem képes az összes tanulónál olyan szintű olvasáskészségét kifejleszteni, amely a felső tagozaton szükséges, a felső tagozat pedig nem mindig alkalmazkodik a feljövő tanulók nagyon különböző fejlettségű olvasáskészségéhez.
- Hasonló a helyzet az elemi számoláskészséggel. A 4. évfolyam végén vannak olyan tanulók, akik nem jutnak el az elemi számoláskészség optimális elsajátításáig, használhatóságáig, így a felső tagozaton, különösen az 5–6. évfolyamon a fejlődésük lelassulhat.

5. SWOT analízis	
Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> • Az iskolánk jelenleg is fontos feladatának tartja az alsó és a felső tagozat közötti zökkenőmentes átmenetet • az iskolánkban felsős tanárok is tanítanak az alsó tagozaton, illetve alsós tanárok a felsőben. • a szülők döntő többsége partnerként viszonyul a tanárokhoz és az iskolánkhoz. • nem kell a tanulóknak másik épületbe átmenniük, gyakorlatilag ugyanabban a közegben maradnak. 	<p>Túlságosan óvó légkört hozunk létre, ezért némelyik tanuló később nehezebben illeszkedik be egy nagyobb középiskolába.</p>
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> • Az alsó és felső tagozatos oktatásnak oly módon kell zajlania, hogy az iskolai élet szerves része legyen az alsó tagozatból a felső tagozatba való átmenet. • Lehetőséget ad a gyengébb képességű tanulóknak, hogy minél hamarabb felzárkózzanak társaikhoz. 	<p>A gyermekek kikerülnek a tanító néni rendszeres felügyelete alól, lesznek, akik azt hiszik, hogy most hirtelen "nagyok lettek", ezért az 5. évfolyam elején tanulási problémák jelentkezhetnek.</p>

6. A projekt tartalma, amit a projekt létrehoz:

- Létrehozzuk és kialakítjuk a hangsúlyosabb munkakapcsolatot az alsós és a felsős tanárok között,
- elkészítjük és gondozzuk azokat az információs anyagokat, amelyek segítik az átmenetet,
- megteremtjük az információs anyagok bemutatásának lehetőségét,
- kiemelt figyelmet fordítunk a szülőkre, tanácsadással készítjük fel őket arra, hogyan segíthetnek gyermeküknek az alsó tagozatból a felső tagozatba való átmenetben.

7. A projekt célcsoportja(i), kedvezményezettjei, tevékenységek

- Az általános iskola tanulói, de első sorban a 4 és 5. osztályos gyerekek. A programnak kiemelt figyelmet kell fordítani a tanulási nehézségekkel, szociális hátrányokkal küzdő, a lemorzsolódással fenyegetett csoportjára.
- Az általános iskola oktatói, első sorban a 4 és 5. osztály osztályfőnökei és tanárai.
- Az általános iskolás tanulók szülei.

Ajánlott tevékenység	Elérendő (pedagógiai) cél
kooperatív tanulási technikák	Az íráskészség gyakorlatban használható szintre való fejlesztése a 4. évfolyam végére minden tanulónál. A felső tagozaton szükséges minimális szintű olvasáskészség kifejllesztése minden tanulónál Az optimális szintű elemi számoláskészség fejlesztése a 4. évfolyam végéig minden tanulónál
kompetencia mérés	A tanulási kudarcokkal terhelt, hátrányos helyzetű tanulók legmegfelelőbb segítése, a számukra leginkább megfelelő tanulási forma megtalálása
szakmai megbeszélések	Az aló és felső tagozatban tanító tanárok munkájának még hatékonyabb összehangolása

8 A projekt megvalósítás szakmai háttere.

- A kompetenciamérés, a hiányosságok felmérése már az első osztályban elkezdődik és minden évfolyamon folyamatosan zajlik.
- A pedagógusok, és természetesen más-más eszközökkel a szülők is, segítik a fejlesztési folyamatot.
- Az egyéni képességek, készségek felméréséhez szorosan kapcsolódik az a hátránykompenzáció, amely az első osztálytól folyamatosan zajlik.
- A tevékenység nem csupán a tanulókra, hanem a szülőkre is irányul, így ezt a program részének kell tekinteni.

- A sikeres és minél zökkenő mentesebb átmenet alapfeltétele a pedagógusok felkészítése. Mérlegelniük kell a tanulók készségét, s ez lehet alapja a tanuló segítségének.

• Számos olyan módszert lehet alkalmazni, amely az iskolai oktatást a természetes, spontán tanuláshoz közelíti, segíti a megértést, és felkelti az érdeklődést a tananyag iránt. Az életszerű helyzetekben végzett komplex problémamegoldás, a problémalapú tanulás igen erőteljesen fejleszti az érdeklődést. Hasonlóan segítheti az önálló munkát a projekt módszer, amire egyéni vagy csoportmunkaként egyaránt sor kerülhet. Ezek mellett szükség van a megfelelő tanulási szokások kialakítására és a tanulási képességek folyamatos fejlesztésére.

A változás egyik legfontosabb feltétele a tanulásra való késztetés fejlesztése. A tanulási motiváltság és a cselekvő-tevékeny tanulás segítségével mindenekelőtt a proszociális (a közösség érdekeit szolgáló) alapmotívumok, alapkészségek, alapképességek, egyszóval a proszociális kompetencia fejlesztésére szükséges koncentrálni a csoportos/kooperatív tanulás/tanulásegítés rendszeres alkalmazásával.

A PROJEKT MEGVALÓSÍTÁSA:

9. A projekt keretében végrehajtandó konkrét tevékenységek bemutatása	
A projekt megvalósításával elérendő konkrét outputok A	Az eredmények eléréséhez szükséges Konkrét tevékenységek felsorolása B
A projektet működtető tanárok	Szakmai megbeszélések, konzultációk, új tanítási technikák megismerése.
Információgyűjtés	Információgyűjtési eljárás működtetése Adatbázis készítése Adatok feldolgozása
Alsó tagozatból felső tagozatba való átmenet segítése	Kooperatív munkát segítő anyagok összegyűjtése Motivációt segítő filmek, játékok, ötletek összegyűjtése Szakmai megbeszélések Önismeret fejlesztő tesztek, kérdőívek Kompetencia tesztek összegyűjtése, rendszerezése.

10. Tevékenységek időütemezése, időigénye, mérföldkövek (x)					
2013/2014. tanév					
időütemezés	tevékenység	felelős	időigény (15 óra)	eszköz igény	dokumentáció
2013. szeptember	Az alsó tagozatból a felső tagozatba való átmenet segítésére vonatkozó átfogó terv kidolgozása. (x)	Bohács Gyuláné Fenyvesi Ágnes	2 óra	---	terv
2013. szeptember	Az írás, olvasás és számolás készség minimumszintjének meghatározása, amit 4. évfolyam végén el kell érnie a tanulónak rögzítése	Bohács Gyuláné Fenyvesi Ágnes	2 óra	A/4-es papír 2 db	kidolgozott minimum szint mérőlapok a 4. évfolyamra
2013. október	Az írás, olvasás és számolás készségek felmérése a 4. és 5. évfolyamon.	szaktanárok			felmérések eredménye
2013. november	A minimum szint alatt teljesítő tanulók egyéni fejlesztési terveinek kiegészítése, konzultáció a fejlesztésről. (X)	Bohács Gyuláné Fenyvesi Ágnes	2 óra		egyéni fejlesztési programok
2013. december 2.	Az alsós és a felsős tanárok tapasztalatainak összegzése, vélemények és javaslatok elemzése,	Bohács Gyuláné Fenyvesi Ágnes	2 óra		megbeszélés, jelenléti ív

	értékelése, feldolgozása, ötletek összegyűjtése, adaptálása a tervek elkészítésében.				
2014.április 7.	A szülők segítése az alsó és felső tagozatba való átmenetnél. Szülők bevonása: hogyan készülünk a felső tagozatra? (javaslatok a szülőknek)	Bohács Gyuláné Fenyvesi Ágnes	2 óra		szülői értekezletre javaslat, szülők aláírása
2014. május	a 4. és 5. évfolyam tanulóinak írás, olvasás és számolás készségnek a felmérése; az év eleji felméréssel való összehasonlítása, elemzése. (X)	Bohács Gyuláné Fenyvesi Ágnes	2 óra		felmérés eredménye
Folyamatos	Motivációs adatbank összeállítása, hasznos és érdekes interaktív anyagok gyűjtése.	Bohács Gyuláné Fenyvesi Ágnes	2 óra		adatbank
2014. június	A tanév munkájának értékelése, a fejlesztendő célok és feladatok meghatározása. (X)	Bohács Gyuláné Fenyvesi Ágnes	1 óra		értékelés

2014/2015 tanév					
időütemezés	tevékenység	felelős	időigény (15 óra)	eszköz igény	dokumentáció
2014. szeptember	aktuális tanévi terv átdolgozása. (x)	Bohács Gyuláné Fenyvesi Ágnes	2 óra	---	terv
2014. szeptember	Az írás, olvasás és számolás készség minimumszintjének meghatározása, amit 4. évfolyam végén el kell érnie a tanulónak rögzítése	Bohács Gyuláné Fenyvesi Ágnes	2 óra	A/4-es papír 2 db	kidolgozott minimum szint mérőlapok a 4. évfolyamra
2014. október	Az írás, olvasás és számolás készségek felmérése a 4. és 5. évfolyamon.	szaktanárok			felmérések eredménye

2014. november	A minimum szint alatt teljesítő tanulók Egyéni fejlesztési terveket kidolgozása. (X)	Bohács Gyuláné Fenyvesi Ágnes	2 óra		egyéni fejlesztési programok
2014.december	Az alsós és a felsős tanárok tapasztalatainak összegzése, vélemények és javaslatok elemzése, értékelése, feldolgozása, ötletek összegyűjtése, adaptálása a tervek elkészítésében.	Bohács Gyuláné Fenyvesi Ágnes	2 óra		értekezlet terv, aláírás
2015. március	A szülők segítése az alsó és felső tagozatba való átmenetnél. Szülők bevonása: : hogyan készüljünk a felső tagozatra? (javaslatok a szülőknek)	Bohács Gyuláné Fenyvesi Ágnes	2 óra		szülői értekezletre javaslat, szülők aláírása
2015. május	a 4. és 5. évfolyam tanulóinak írás, olvasás és számolás készségnek a felmérése; az év eleji felméréssel való összehasonlítása, elemzése. (X)	Bohács Gyuláné Fenyvesi Ágnes	2 óra		felmérés eredménye
Folyamatos	Motivációs adatbank összeállítása, hasznos és érdekes interaktív anyagok gyűjtése, kooperatív feladatok összeállítása a fejlesztendő alapkompétencia területek esetén.	Bohács Gyuláné Fenyvesi Ágnes	2 óra		adatbank
2015. június	A projekt munkájának értékelése, a fejlesztendő célok és feladatok meghatározása. (X)	Bohács Gyuláné Fenyvesi Ágnes	1 óra		értékelés

A MEGVALÓSÍTÁS FELTÉTELEI

11. A megvalósítást elősegítő tényezők

A projekt a kompetencia fejlesztés lehetőségeit együtt kezeli a tanulók csoportos szociális viselkedésének fejlesztésével, úgy szerveződik, hogy annak során a diákok közvetlenül megismerjék saját erősségüket, fejlesztendő feladataikat.

Az alsó tagozatból való átmenetet egy diagnosztikus mérési rendszer foglalja keretbe. Ez egyrészt a tanulói szintű visszajelzés révén segíti az egyéni fejlődést, másrészt az adatok összegzésével különböző viszonyítási normákat is ki lehet alakítani. A közvetlenül a tanítványok kritériumorientált fejlesztését szolgáló diagnosztikus értékelés eredendően tanulói szintű értékelést jelent. Ennek feltétele az egyéni fejlődés követéses dokumentációja. Ugyanakkor ki kell alakítani egy olyan ösztönző rendszert, amely a valódi teljesítmények elérésére készíti fel a tanulókat.

A felkészületlenebb, gyengébb diákok segítséget kapnak a felzárkózásra, a szüleik jobban belelátnak gyermekük tanulási szokásaiba, jobban megértik és megismerik a fejlődés lehetőségeit.

Egyértelműen meg kell határozni azokat a szinteket, amelyeket minden tanulónak el kell érnie. Mindenkit addig kell fejleszteni, amíg a kívánatos szintet el nem éri (kritériumorientált fejlesztés). Ez egyes tanulók esetében rövidebb, mások esetében hosszabb ideig tart. A tananyag közvetítése helyett a tanuló fejlesztése élvez elsőbbséget. A tananyagra természetesen szükség van, tartalom nélkül nem lehet a szükséges készségeket fejleszteni. A tananyag azonban nem öncél, hanem a fejlesztés eszköze. Ha a tanuló folyamatosan olyan tananyaggal végez aktív, elemző munkát, amelynek a feldolgozására, megértésére képes, azáltal nem csupán a szükséges készségei fejlődnek, hanem a tananyagot is nagyobb hatékonysággal sajátítja el.

12. A megvalósítást hátráltató/ veszélyeztető tényezők

Az átmenet zökkenőmentessé tételének a feltétele, hogy megoldódjanak azok a problémák is, amelyek ma az iskolába lépés előtti kort jellemzik. Így szükség van a tipikustól eltérő fejlődés felismerésére, az esetleges problémák korai diagnózisára és a szükséges kompenzáló eljárások alkalmazására.

A tanítás során számolni kell azzal, hogy a tanulók között nagy különbségek lehetnek (differenciáció), és mindenkinek személyre szabottan azt kell tanítani (perszonalizáció), aminek a biztonságos elsajátítására fel van készülve. A megtanítás stratégiája megfordítja a hagyományos iskola logikáját: nem az egyes témák vagy készségek elsajátítására szánt idő azonos mindenki számára, hanem az a szint, amit el kell érnie. Az egymástól való tanulás kognitív hatásain túl a különböző csoportmódszerek alkalmazása, az együttes tanulás fejleszti a szociális készségeket is. A fogalmak megértésének személyre szóló követése, a megfelelő időben kiváltott fogalmi váltás elősegítése időben leépítheti a téves elgondolásokat. Az értelmező tanulást segítheti a kognitív térképek technikájának alkalmazása. Mindezek következetes alkalmazása azonban rendkívül időigényes és személyre szabottan kell, hogy történjen.

13. A projekt várható eredményei

Az eredményes munka fontos előfeltétele a **pedagógiai kultúra megújítása**. Az utóbbi fél évszázadban világszerte számos olyan módszert dolgoztak ki, amely figyelembe veszi a tanulók aktuális fejlettségét, segíti a megértést, javítja a motivációt, és a tananyag elsajátításához vezet. A megújulást keretbe foglalhatja az az alapelv, hogy a tanulást érdekes, örömteli, motiváló hatású

tevékenységgé kell tenni. Ehhez fel kell oldani a tanórák merevségét. Lehetővé kell tenni, hogy a tanulók mozoghassanak, egymással kommunikálhassanak a tanórán, ha ez valóban szükséges.

14. A projekt hatásai

1. A diákok a számukra zökkenőmentes átmenet alsó tagozatból a felső tagozatba.
2. A tanárok hangsúlyosabban figyelembe veszi a tanulók igényeit, ezért csökken a lemorzsolódó tanulók aránya.
3. A szülők jobban belelátanak az oktatás hétköznapijaiba, elégedettebbek lesznek és még inkább partnerként viszonyulnak az iskolához.

Készítette:

Bohács Gyuláné, Fenyvesi Ágnes